

Het Teyler College, van start tot sluiting

Haarlem, november 2012

Beste Lezer,

Er is de afgelopen jaren heel veel gezegd en geschreven over het Teyler College. Dit vond vooral plaats toen de school in 2006 werd opgericht en ook toen we het moeilijke besluit moesten nemen om de school af te bouwen en in juli 2013 definitief te sluiten. Vaak gingen die ontwikkelingen, en dat is heel begrijpelijk, gepaard met veel emotie. En er gebeurde ook veel rondom de school: wel of geen nieuwbouw, wel of geen nieuwe stadsontwikkelingen in Schalkwijk, het had allemaal invloed op de beeldvorming.

Afgelopen zomer werden de slechte havo examenresultaten bekend van oud-Teyler leerlingen die voor hun laatste jaar waren ondergebracht bij de Schoter Scholengemeenschap. Dat was een enorme tegenvaller. Voor ons waren de teleurstellende resultaten aanleiding om een onderzoek in te stellen. Waar lag de oorzaak? En wat kunnen we hiervan leren? De uitkomsten van deze studie zijn in deze notitie verwerkt.

Maar de onderzoeksresultaten staan niet op zichzelf. Er is zoveel gebeurd met en rondom het Teyler College, dat wij hebben besloten het hele verhaal op te schrijven. Deze tekst is bedoeld voor iedereen die geïnteresseerd is in de periode tussen het stichten en het besluit tot afbouw van de school. We hopen dat u na het lezen een helder beeld hebt van de ontwikkelingen die een rol hebben gespeeld en waarom wij geen andere route zagen dan de school af te bouwen en te sluiten.

Wij vinden het belangrijk om, als bestuur van de Dunamare onderwijsgroep, deze informatie met u te delen en we hopen dat dit document helpt om de discussie over het Teyler College in alle openheid af te ronden, zodat de laatste lichting (oud-)Teylerleerlingen zich dit schooljaar in alle rust kan voorbereiden op hun eindexamen, onder begeleiding van een toegewijd team.

Albert Strijker, Sophie de Boer

College van Bestuur
Dunamare Onderwijsgroep

Ontstaan van het Teyler College

In 2005 bracht de Haarlemse gemeenteraad de scholen van het Linnaeus College Haarlem onder bij de bestuurscommissie Openbaar Voortgezet Onderwijs Haarlem (OVO). Het Linnaeus College had één AVO-school: de Spaarne Scholengemeenschap, gevestigd in Schalkwijk. Deze school was ontstaan uit een eerdere fusie tussen het Spaarne Lyceum en de Theresia mavo.

Op het moment dat de Spaarne Scholengemeenschap werd overgedragen aan OVO was de vwo-afdeling al gesloten. De school had nog maar 40 aanmeldingen en had te kampen met grote financiële tekorten, die werden goedgemaakt uit het budget van de andere (vmbo) Linnaeusscholen. Er was geen andere keuze dan het afbouwen van het Spaarne. OVO, en later Dunamare, heeft de tekorten tijdens deze afbouw gedragen. In totaal ging het om circa 3 miljoen euro.

Het was niet de eerste keer dat een AVO-school in Schalkwijk de deuren moest sluiten. Begin jaren '80 gebeurde dat met het Dom Helder Camara. Deze school was gestart in 1976 en stopte in 1984 in Schalkwijk, om een doorstart te maken in Hoofddorp.

Omdat de gemeente Haarlem toch een AVO-school in Schalkwijk wilde houden, werd in 2005 aan het OVO gevraagd om te onderzoeken of een nieuwe AVO-school in Schalkwijk haalbaar was. OVO heeft toen onderzoek gedaan naar wijken in andere steden met een vergelijkbaar karakter. Stadsdelen met een flink percentage hoogbouw, relatief goedkope woningen, veel migranten, achterblijvende integratie en taalachterstand bij leerlingen. Elke grotere stad heeft één of meer van dit soort wijken.

Opvallend was dat in veel onderzochte stadsdelen scholen moesten sluiten door het teruglopen van het aantal leerlingen. En dat terwijl er meer jongeren woonden dan in andere stadsdelen en er dus meer dan genoeg vraag zou moeten zijn. Het patroon van sluiting of verplaatsing zien we in dit soort wijken tot op de dag van vandaag. En als het om verplaatsing gaat, dan is dat meestal naar stadsdelen met een betere woningvoorraad en meer grondgebonden woningen (lees: meer laagbouw).

Het onderzoek uit 2005 leverde verder de volgende informatie op:

- Er was genoeg AVO-onderwijs in de omgeving aanwezig, waardoor een AVO-school in Schalkwijk niet écht noodzakelijk was.
- De school zou alleen kansrijk zijn met een specifiek voor de Schalkwijkse populatie aantrekkelijk profiel.
- Dit profiel zou ook buiten Schalkwijk aantrekkelijk genoeg moeten zijn om een goed gemêleerde schoolpopulatie te krijgen.
- Met het oog op integratie en taalachterstanden was er extra onderwijs nodig in taal en burgerschap.
- Een nieuwe AVO-school in Schalkwijk was een financieel en maatschappelijk riskante onderneming.

Wat indertijd voor OVO van doorslaggevend belang was, was de vraag of een school in Schalkwijk goed zou zijn voor de wijk en voor de leerlingen. In overleg met de gemeente Haarlem concludeerden we dat dat het geval was. Terugkijkend betwijfelen wij of het verstandig is geweest om te kiezen voor concentratie van de lokale leerling populatie. Wellicht was spreiding voor deze leerlingen beter geweest.

De bestuurscommissie OVO nam haar maatschappelijke verantwoordelijkheid en besloot tot het stichten van een nieuwe school. De school zou samenwerken met het Coornhert Lyceum, ook onderdeel van OVO, om de nieuwe school te voorzien van voldoende onderwijservaring.

In overleg met deskundigen kwamen we tot een verantwoord profiel voor de nieuwe school. We spraken met deskundigen uit de wetenschap en (oud-)schoolleiders van scholen in vergelijkbare wijken. Daarbij trokken we lering uit successen en mislukkingen in Utrecht, Den Haag en Amsterdam. De conclusie was dat sport- en cultuurprofielen voor deze school het meest kansrijk waren, aantrekkelijk voor de wijk en daarbuiten.

Een benoemingsadviescommissie, bestaande uit vier leden van de directieraad en de algemeen directeur van het OVO, stelde een profiel op voor de nieuwe rector van de school. Belangrijke elementen waren een duidelijke en met de toekomstige school overeenkomende onderwijsvisie, leidinggevende ervaring in het voortgezet onderwijs en kennis van en ervaring met de bevolking van Schalkwijk. Unaniem heeft de commissie mevrouw A.M.M. Kruijff aanbevolen als rector van de nieuwe school, ook na informatie van organisaties uit de wijk, de politie en andere betrokkenen.

In het jaar voorafgaand aan de start van de school werd er hard gewerkt aan de voorbereidingen. De profielen Sport en Cultuur (KEC) werden uitgewerkt en de werving van nieuwe leerlingen draaide op volle toeren. In die periode werd ook voor de naam “Teyler College” gekozen. Pieter Teyler van der Hulst was een vooraanstaand 18^e-eeuws Haarlemmer. Hij was succesvol als laken- en zijdehandelaar, bankier en filantroop. Als vertegenwoordiger van de Verlichting streefde hij er naar belangstelling voor kunst en wetenschap onder brede lagen van de bevolking te brengen. Een waardig naamgever voor de nieuwe Haarlemse school.

Er is lang met de gemeente gesproken over de locatie van de school. Het schoolbestuur vond de locatie die de gemeente aanbood niet geschikt. Deze plek, aan de Aziëweg naast de moskee, lag aan een fietspad langs de Zuidtangent en was daardoor weinig zichtbaar en slecht bereikbaar voor toekomstige leerlingen. Bovendien lag de locatie tegen een vmbo-lwoo (De Ewald I) aan, wat niet bevorderlijk was voor de uitstraling van de nieuwe AVO-school. Directe burens waren oude flats die een ronduit armoedige indruk maakten: kapotte ruiten, groepen hangjongeren.

Uiteindelijk hield de gemeente vast aan deze locatie, met de belofte om binnen vijf jaar nieuwbouw te realiseren op de hoek Floris van Adrichemlaan/Amerikaweg, een mooie zichtlocatie. Met de kennis van nu hadden we er op dat moment van moeten afzien van de start van het Teyler College. De locatie bood te weinig kansen voor een succesvolle groei. Het is in ieder geval een belangrijke factor geweest in de problemen rond het werven van leerlingen en personeel. Hierover leest u later meer.

De eerste voorlichtingsavond en de eerste open dag van het Teyler College vonden plaats in februari 2006, toen er nog niet eens het begin van een gebouw was. Het aanstekelijke enthousiasme van de nieuwe school, het aantrekkelijke profiel en een geslaagde wervingscampagne hadden effect. Er was massale belangstelling en uiteindelijk schreven zich 106 leerlingen in. Een groot succes!

Het eerste jaar: groot enthousiasme

In september 2006 ging het Teyler College van start met een enthousiast team docenten, afkomstig van andere OVO scholen. Praktisch direct bleek dat de leerling populatie zo anders was dan die van het Coornhert Lyceum, dat overdracht van kennis en ervaring vanuit het Coornhert weinig zin had. De rector en het team zijn, na overleg met de algemene directie OVO, vervolgens zelf op zoek gegaan naar het beste onderwijsproces voor haar eigen leerlingen. De CITO-VAS (waarmee de Cito-organisatie toetst of het niveau van de school conform het landelijk gemiddelde is) vormde de benchmark.

De leerlingen van het Teyler College kregen van meet af aan extra onderwijstijd, meer lesuren in de week en meer lesweken per schooljaar. In de onderbouw kozen zij al voor een Sport- of KEC-profiel. Bijkomend voordeel van de profielen was dat groepsvorming op het Teyler College plaatsvond op

basis van deze profielen en niet op etnische afkomst. Verder was er in het totale onderwijs extra aandacht voor taal en actief burgerschap, om de leerlingen meer kansen te geven in de maatschappij.

De constructieve sfeer op het Teyler College bracht de leerlingen tot goede prestaties. Veel leerlingen presteerden beter dan we op grond van hun basisschooladvies hadden verwacht. Het Teyler College heeft leerlingen daarom ook kansen gegeven die ze op andere scholen niet hadden gekregen. Veel leerlingen hebben die kans uiteindelijk ook omgezet in een hoger diploma.

Het tweede jaar: de eerste barstjes

Ook de tweede wervingsronde was op zich succesvol, de school kon 100 nieuwe leerlingen verwelkomen. Maar vergeleken met het jaar daarvoor, toen er meer aanmeldingen waren terwijl er nog niet eens een school stond, viel het aantal inschrijvingen toch wat tegen. Ook het type leerling veranderde: minder vwo, meer vmbo-tl, minder leerlingen van buiten Schalkwijk.

In het tweede jaar ontstonden ook de eerste wijkgerelateerde problemen. De schoolleiding en soms ook docenten kregen incidenteel te maken met agressie van gezinsleden van leerlingen. Ook de veeleisende en erg assertieve opstelling van een groep ouders viel op. Zij stelden eisen die de mogelijkheden van een regulier bekostigde school ver te boven gingen. Dit alles legde een zware druk op het personeel.

In deze tijd startte de gemeente Haarlem met de taalklas, een initiatief om voortijdige schooluitval te voorkomen. Dat was een extra klas voor leerlingen uit het primair onderwijs, bedoeld om leerlingen met een taalachterstand beter voor te bereiden op havo en vwo. Het hele Haarlemse onderwijs was hier voorstander van, maar geen enkele school wilde of kon deze taalklas huisvesten. Het bestuur van Dunamare nam haar verantwoordelijkheid en bood aan om de taalklas op het Teyler College te vestigen onder de naam Ta(a)l(ent)klas. De leerlingen ontwikkelden zich goed. Maar voor het imago van het Teyler was de Ta(a)l(ent)klas een negatieve factor: het bevestigde het idee dat het een 'zwarte school' was, alleen voor leerlingen die extra aandacht nodig hadden.

Het derde jaar: teruglopende cijfers

De derde aanmeldingsronde, voor het schooljaar 2008-2009 toonde de kwetsbaarheid van het Teyler College: er schreven zich slechts 78 leerlingen in. Opvallend was dat ook de Schalkwijkse basisscholen te kampen hadden met grootstedelijke problematiek. Ook hier liep het aantal leerlingen terug, er was zelfs een trend zichtbaar dat leerlingen buiten de wijk naar school gingen. En het Teyler College had een aanhoudend imagoprobleem, ook doordat op de website van de Inspectie van Onderwijs een slecht rapport stond. Dit ging niet over het Teyler, het ging over de Spaarne Scholengemeenschap. Maar het had zijn weerslag op het Teyler College. Het lukte ons pas na 2,5 jaar om dit geredificeerd te krijgen. De schade was toen al aangericht. Door het kleine aantal aanmeldingen liep het geprognosticeerde aanloopverlies verder op.

De lage aanmelding was ook een grote tegenvaller voor het Teyler College zelf, omdat de school er juist in slaagde om met enthousiaste medewerkers en leiding een prettig schoolklimaat te scheppen. De sfeer op school was bijzonder goed: geen etnische spanningen, leerlingen voelden zich sterk verbonden met hun school. De overgrote meerderheid van de ouders was zeer tevreden. De samenwerking tussen schoolleiding en medezeggenschapsraad verliep goed en de ouderraad organiseerde sociale activiteiten.

In deze tijd ontstond een zeer krappe arbeidsmarkt voor docenten, met voor het Teyler College dramatische gevolgen. Al onze scholen kregen problemen met het werven van goede docenten in steeds meer vakken. Opvallend was dat deze krapte zich op het Teyler veel sterker voordeed dan op

de andere Dunamare scholen. De landelijk krappe arbeidsmarkt leverde Teyler een echt lerarentekort op.

Minister Vogelaar vroeg in 2007 veel aandacht voor probleemwijken en de onderlinge verschillen tussen wijken. Bovendien werden in die tijd de tegenstellingen tussen etnische bevolkingsgroepen vergroot. Het was een politiek onrustige periode. Hoewel Schalkwijk geen Vogelaar wijk was, merkten wij dat het toch moeilijk was om er personeel te vinden. Wie wilde er werken op een school die opgebouwd moest worden (wat het werk extra zwaar maakte, ondanks de door Dunamare extra beschikbaar gestelde tijd), met leerlingen die extra aandacht nodig hadden, en klassen met een lastige dynamiek? Er was meer dan genoeg werk op rustiger scholen. Het heeft ertoe geleid dat het Teyler College vaak personeel aan moest nemen dat niet voldoende toegerust was voor de functie. Bij de beoordeling vielen deze mensen door de mand en kon dienstverband niet worden verlengd. Personeelsverloop was het gevolg.

De schoolleiding heeft hierover bij het bestuur van Dunamare meerdere keren alarm geslagen. Het bestuur oordeelde dat het niet mogelijk was personeel van andere Dunamare-scholen over te plaatsen. Juist met het heersende lerarentekort was de kans groot geweest dat zij het Teyler, en dus Dunamare, zouden verlaten. Wel heeft het bestuur betere arbeidsvoorwaarden geboden dan op andere scholen om geschikte docenten aan te trekken. Ook hebben we tijdelijke woonruimte beschikbaar gesteld, zodat docenten van buiten de regio een start konden maken op de (relatief dure) Haarlemse woningmarkt.

De combinatie van opbouwen, veel individuele begeleiding, klassen met een complexe dynamiek en te weinig krachtige docenten leverde ook spanningen op. Met één docent kreeg de schoolleiding een conflict. Hoewel de rechter de schoolleiding in het gelijk stelde, heeft de betreffende medewerkster voluit de publiciteit gezocht en het imago van de school beschadigd. De moeilijke populatie en de eisende, soms agressieve opstelling van een aantal ouders is voor één schoolleider aanleiding geweest om te vertrekken. Een jaar later is een andere schoolleider weg gegaan na een fysieke aanval door de familie van een leerling.

Buiten de schoolmuren tekende zich zorgwekkende ontwikkelingen af. De uitblijvende doch noodzakelijke vernieuwing van de wijk bijvoorbeeld. Door de crisis op de huizenmarkt werden de plannen voor verbetering en verjonging van de wijk alleen maar uitgesteld. De gemeente Haarlem kwam met steeds wisselende plannen voor de locatie van het nieuwe schoolgebouw, waardoor daadwerkelijke nieuwbouw steeds verder in de toekomst kwam te liggen.

Zoals eerder gemeld, beloofde bij de start van het Teyler de toenmalige wethouder van de gemeente Haarlem binnen vijf jaar een nieuw gebouw, op de hoek Floris van Adrichemlaan/Amerikaweg. Deze belofte werd teruggetrokken. De nieuwe school zou worden gevestigd in Schalkstad in een combinatie van school, bibliotheek, sporthal en theater, op de kop van de Amerikaweg. Maar ook dat plan raakte steeds verder buiten beeld zonder dat er een concreet alternatief werd aangedragen. Ondertussen vergrootte de gemeente de capaciteit van de scholen in de duinrand van Haarlem. Zowel het Mendel College als het Sancta Maria werden fors uitgebreid, met financiering van de gemeente Haarlem. Daardoor werd de markt voor het werven van nieuwe leerlingen voor het Teyler College nog kleiner.

Het vierde schooljaar: tijdelijke opleving

Het vierde jaar gaf weer hoop. Voor het schooljaar 2009-2010 kreeg de school 101 aanmeldingen. Aan het eind van dat jaar deden de eerste tl-leerlingen eindexamen. Hun examenresultaten waren goed. Bovendien slaagde het overgrote deel van de leerlingen met een extra vak en dat is uniek te noemen. De Inspectie van het Onderwijs onderzocht de onderwijskwaliteit van het Teyler College

met een regulier 'Periodiek Kwaliteitsonderzoek'. De conclusie was lovend en de school kreeg een 'basisarrangement': de kwalificatie dat de school goed presteert en de kwaliteit op orde heeft. Eindelijk wist het Teyler College zich te bevrijden van het stempel dat het slechte rapport van de Spaarne Scholengemeenschap op de jonge school had gedrukt.

Het vijfde jaar: deceptie

Bij de aanmelding voor het schooljaar 2010-2011 ging het helemaal mis. In plaats van een verwachte groei naar 120 aanmeldingen, viel de aanmelding terug naar 50 leerlingen. Dat was veel te weinig om het hoofd boven water te kunnen houden en dus onderwijskwaliteit te kunnen blijven bieden. Ter vergelijking: een school met uitsluitend vmbo-tl heeft minimaal 75 leerlingen per jaargang nodig. Een school met vmbo-tl, havo en vwo, zoals het Teyler, minimaal 180.

De schoolleiding liet onmiddellijk onderzoeken wat de oorzaken van de tegenvallende aanmelding waren. Rode draad bleek de wens van ouders om hun kinderen buiten Schalkwijk naar school te laten gaan. Zij waren van mening dat hun kind betere kansen zou hebben als het naar school gaat in een wijk waar de sociale klasse en het gemiddelde niveau van de leerlingen hoger ligt. Dit vond men belangrijker dan de extra lessen die het Teyler op essentiële onderdelen aanbood. Ook de slechte huisvesting van de school en het doodbloeden van de plannen voor nieuwbouw speelden een rol. Het gebouw werd niet uitgebreid en het pand waar voorheen de vmbo-lwoo leerlingen van de Ewald-I hun lessen kregen, werd in gebruik genomen, nog dichterbij tegen de sombere flats aan. Aan de tevredenheid van medewerkers en ouders heeft het niet gelegen.

Onderzoek personeelstevredenheid				
Onderzocht in:		nov-09		nov-10
Kwaliteitszorg		7,3		7,5
Toetsinstrumenten		6,1		7,1
Leerstofaanbod		7,2		7,3
Tijd		7,1		7,2
Facilitering		7,7		7,4
Schoolklimaat		7,3		7,5
Zorg en begeleiding		6,4		7,1
Management en organisatie		6,6		6,7
Integraal personeelsbeleid		7,2		6,8
Inzet van middelen		8,0		7,1
Algemene tevredenheid		7,2		7,3
respons:		54%		75,51%
NB: ten behoeve van leesbaarheid is schaal 1-4 vertaald naar schaal 1-10				

Onderzoek oudertevredenheid						
Onderzocht in: maart 2011	zeer oneens	oneens	/ niet oneens	eens	zeer eens	
Mijn kind voelt zich veilig op school.		4%	17%	78%		
De sfeer op school is prettig.	4%		22%	74%		
De docenten behandelen mijn kind met respect.	4%	4%	26%	61%	4%	
Op school gelden duidelijke regels.	4%	4%	13%	74%	4%	
De school geeft mij nuttige informatie over de vorderingen van mijn kind.	4%	13%	30%	52%		
Ik word geïnformeerd over dingen die ik als ouder moet weten.	4%	22%	26%	48%		
De mening van ouders telt mee op deze school.	9%	13%	48%	26%		
De school biedt het onderwijs dat zij belooft.	4%	22%	43%	26%		
Ik ben tevreden over het onderwijs zoals de school dat aanbiedt.	4%	17%	57%	22%		
De school beschikt over goede, vakbekwame docenten.	13%	13%	52%	22%		
De school maakt leren voor mijn kind aantrekkelijk.	9%	27%	41%	23%		
De school staat goed bekend.	9%	17%	52%	22%		
Ik zou andere ouders aanraden deze school voor hun kind te kiezen.	22%	9%	35%	35%		
Mijn kind wordt goed begeleid door de mentor.	13%	17%	17%	39%	13%	
De school biedt leerlingen goede hulp bij leer- of gedragsproblemen.	26%	17%	35%	22%		
De school zorgt voor een goede begeleiding op keuzemomenten (beroepsrichting, sector, leerweg, niveau, profiel)	4%	4%	39%	52%		
NB: groen het meest gegeven antwoord						

Het was bitter voor de schoolleiding en het team dat hun werk, resulterend in deze tevredenheidscijfers en goede examenresultaten, niet leidde tot een toename maar juist tot een afname van het aantal aanmeldingen. Nu de aanmeldingen inderdaad drastisch terugliepen, bleef het Teyler College een gat in de begroting houden en moesten de andere scholen van Dunamare Onderwijsgroep de tekorten blijven aanvullen.

Daarbij drong zich de vraag op of het verantwoord was om de andere scholen een deel van het budget af te nemen dat voor hún leerlingen bestemd was, ten behoeve van een school die kennelijk niet gewenst was. Is het aan bestuurders om tot een dergelijke herverdeling van gelden over te gaan? En om te kiezen voor concentratie van leerlingen uit het stadsdeel, terwijl ouders kiezen voor spreiding? Uiteindelijk hebben wij besloten alles op alles te zetten om van het Teyler College alsnog een succes te maken.

Die zomer van 2010 hebben het bestuur en de rector de verantwoordelijk wethouder van de gemeente Haarlem op de hoogte gebracht van de benarde situatie. Hoewel hij de problemen begreep, drong ook hij sterk aan op voortzetting van de school.

Kort na de dramatische terugval in het aantal leerlingen was er voor het eerst een havo-examen. De resultaten waren goed: 80% geslaagd, net als die van de tweede lichting vmbo – tl: 95% geslaagd, van wie 80% met extra vak. En de inspanningen van docenten om de kwaliteit van het onderwijs te

verhogen waren groot. Bij de werving waren de inspanningen van iedereen die wilde en kon helpen zeer welkom. Er werd een gerenommeerd bureau ingeschakeld om het profiel van de school te herijken. Dit heeft tot aanpassingen in het profiel geleid. Verder zijn alle wervingsactiviteiten geoptimaliseerd en ondersteund en is nieuw, voor de huidige doelgroep aansprekend wervingsmateriaal ontwikkeld en geproduceerd.

In december 2010 kwam de gemeente eindelijk met een alternatieve locatie voor nieuwbouw van de school. Er werd haastig een schets gemaakt. Op de Open Dag in januari 2011 konden wij zelfs een maquette tonen van hoe de school eruit zou kunnen zien. Maar ook toen werd door de gemeente bezuinigd op het budget. Voor het beschikbare bedrag zou geen school gebouwd kunnen worden die het verschil had kunnen maken. Bovendien was het voor het Teyler College al te laat.

Het moeilijke besluit tot afbouw

De aanmelding voor het schooljaar 2011-2012 was ondanks alle extra wervingsinspanningen wederom heel laag: slechts 50 leerlingen. Daarmee vervloog ook het laatste beetje hoop op een levensvatbare school. De tekorten dreigden op te lopen tot rond de 1 miljoen euro per jaar. Tekorten die opnieuw gecompenseerd zouden moeten worden door de andere Dunamare-scholen. Het was volstrekt onmogelijk geworden om verder te gaan.

De wethouder van de gemeente Haarlem deed nog een ultieme poging om de verantwoordelijkheid voor het Teyler College te verbreden, zodat niet alleen de scholen van Dunamare bij zouden hoeven dragen aan het oplopende tekort. De overige VO-schoolbesturen konden of wilden echter niet inleveren, zelfs niet in de vorm van capaciteitsvermindering.

Het viel het bestuur ongelooflijk zwaar om te besluiten tot afbouw. Het Teyler had een paar zeer sterke punten: een goede sfeer op school, tevreden ouders en leerlingen en goede onderwijsresultaten. Maar de financiële cijfers spraken boekdelen, sluiting was onvermijdelijk. In het overleg met de Medezeggenschapsraad (MR) van het Teyler College bleek dat ook de school zelf dit als onvermijdelijk ervoer. Uit de notulen (april 2011) van het overleg met de MR over sluiting:

... (voorzitter) geeft aan dat dit een duidelijke bijeenkomst was. De andere MR-leden sluiten zich hierbij aan. ... (ouder, voormalig voorzitter) geeft aan dat het een trieste beslissing is maar dat de MR het wel aan heeft zien komen. De begrotingen van de afgelopen jaren gaven zulke grote tekorten. Ook hierop wordt instemmend gereageerd....

Het besluit werd in april 2011 uitgebreid besproken. Met de medewerkers, leerlingen, ouders op verschillende ouderavonden, met de commissie Samenleving van de gemeente Haarlem en met andere betrokkenen. Er werd een plan voor afbouw gemaakt. Rode draad daarin was een goed vervolg van de schoolloopbaan van de leerlingen voorop. Daarnaast moesten uiteraard de tekorten, op te brengen door scholen die hun eigen budget ook heel hard nodig hebben, zoveel mogelijk worden beperkt.

Uit een brief van juni 2011 aan de wijkraad citeren wij:

Het doet ons pijn dat wij niet verder kunnen met het Teyler College als zelfstandige vestiging. Het is een waardevolle school voor de leerlingen en er is de afgelopen jaar met veel inzet, geloof en enthousiasme gewerkt door medewerkers en schoolleiders. Op verzoek van een unanieme gemeenteraad zijn wij in 2006 een school gestart. Wij hebben ons daarvoor jarenlang met elkaar ingezet en verliezen gedragen. Wij moeten nu helaas op een andere manier verder.

Op 28 april zonden wij, samen met wethouder Nieuwenburg van de gemeente Haarlem, een brief aan de commissie Samenleving. Daarin schreven wij hierover:

“Het is voor Dunamare niet langer verantwoord en niet langer mogelijk om voor onbepaalde tijd de tekorten van het Teyler College aan te vullen. Dunamare onderwijsgroep heeft vanuit haar maatschappelijke verantwoordelijkheid voor het onderwijs in Schalkwijk de afgelopen jaren de tekorten gedragen. Zonder ingrijpen zou het tekort komend jaar oplopen tot boven de € 800.000,- per jaar. Dunamare heeft geen andere inkomsten dan de Rijksvergoedingen die gekoppeld zijn aan ieder van de 22 Dunamare-scholen afzonderlijk. Zoveel geld weghalen bij andere scholen van Dunamare is onverantwoord. Zover het scholen in andere gemeenten betreft, is dat ook niet aanvaardbaar voor (de gemeenteraden van) die gemeenten.”

Er is bovendien de afgelopen maanden intensief overleg gevoerd met de gemeente Haarlem om te onderzoeken of het probleem gezamenlijk opgelost kon worden. Dat is uiteindelijk helaas niet gelukt.

In de brief aan de commissie staat daarover:

“Het ligt wel voor de hand dat het Teyler College een gezamenlijke verantwoordelijkheid is van de Haarlemse (vwo-havo-tl-)scholen. Wethouder Nieuwenburg heeft daarom in september 2010 een overleg geïnitieerd tussen de gemeente Haarlem, Dunamare en de overige schoolbesturen. Helaas bleek er op dat moment onder die omstandigheden bij de andere besturen geen bereidheid om medeverantwoordelijkheid te nemen voor het Teyler College.”

En ook:

“Er is destijds in 2006 berekend dat een school met 750 leerlingen haalbaar en exploiteerbaar zou zijn. De school rekende op 100 aanmeldingen de eerste jaren, oplopend tot minimaal 150 in 2008-2009. De destijds voorziene snelle nieuwbouw van de school zou daaraan een belangrijke bijdrage leveren. Als gevolg van de vertraging bij de realisatie van het Haarlem College en door de veranderde plannen voor Schalkstad, is er nog geen nieuwbouw van het Teyler College gerealiseerd. De school is daardoor nog steeds op een niet-aantrekkelijke locatie gevestigd. Recent heeft wethouder Nieuwenburg wel kunnen organiseren dat het Teyler College alsnog gebouwd kan worden aan de Floris van Adrichemlaan. Gezien de huidige zeer lage aanmelding kan er niet vanuit worden gegaan dat door nieuwbouw de leerlingenaantallen snel naar de noodzakelijke 180 leerlingen per jaar zullen stijgen.”

Het is een spijtig besluit.

Het spreekt voor zich dat iedereen ervoor wilde zorgen dat de leerlingen zo goed mogelijk hun schoolloopbaan konden afronden. Uiteindelijk kozen we na ruim overleg met diverse betrokkenen voor de volgende afbouw:

- Leerlingen uit de 1e klas, net aangemeld, konden voor alle afdelingen twee jaar op het Teyler College blijven
- Leerlingen uit de 2e klas havo en vwo bleven één jaar op het Teyler College
- De leerlingen uit de 2e klas tl konden zowel leerjaar 2 als 3 op het Teyler College afronden, maar na een gezamenlijk overleg tussen ouders en de directie van de school is besloten om hen leerjaar 3 tl te laten starten op een andere school, zodat zij hun gehele PTA op één school konden afronden
- Leerlingen uit de klassen 3 en 4 tl konden hun opleiding op het Teyler College afmaken
- Leerlingen uit de klassen 3 en 4 vwo en 3 havo werden begeleid naar andere scholen en kregen in ieder geval een plaatsingsgarantie op de Schoter Scholengemeenschap. Deze school lijkt qua sfeer het meest op het Teyler en is de enige met voldoende (fysieke) ruimte.
- Leerlingen uit 4 havo en de examenklassen havo en vwo konden, met hun eigen klas, verder op het Schoter in een apart gebouw.

Met name de laatste keuze was lastig. Uiteindelijk heeft de vrees dat docenten zouden vertrekken - waarmee er geen onderwijscontinuïteit meer zou zijn - de doorslag gegeven: deze examenleerlingen konden we niet in Schalkwijk laten. In een eigen gebouw vlak bij de Schoter Scholengemeenschap was er in ieder geval de mogelijkheid om ook docenten van die school in te zetten. Daarbij hebben

we op het Schoter de vakkenpakketten mogelijk gemaakt zoals de Teyler-leerlingen die hadden, ook als het Schoter die mogelijkheid eigenlijk niet bood. Daardoor konden we elke leerling een passende oplossing bieden.

Niet alle leerlingen hebben van het aanbod gebruik gemaakt. Dat stond uiteraard ook iedereen vrij. Een aantal ouders en leerlingen heeft protest aangetekend tegen de keuze voor het Schoter. Argumenten daarbij waren de afstand en de vermeende lagere kwaliteit van het Schoter. De afstand vonden wij een begrijpelijk bezwaar, maar niet doorslaggevend. Het is in de regio Haarlem niet ongebruikelijk een half uur te fietsen. De lagere onderwijskwaliteit was in het verleden een punt geweest maar op het moment van sluiting van het Teyler niet meer: het Schoter had, net als het Teyler, 'groene kaarten' gekregen; een positief kwaliteitsoordeel van de Inspectie van het Onderwijs. De keuze voor het Schoter bleef dus ongewijzigd.

Negatieve publiciteit

In de afbouwperiode is een paar ouders en leerlingen en een enkele docent in actie gekomen voor behoud van het Teyler College. Daarmee hebben zij ook veel aandacht gekregen, zowel in het Haarlems Dagblad als bij politieke partijen. Het heeft ook tot de nodige misverstanden en onrust geleid, omdat er soms dingen werden beweerd die feitelijk onjuist waren of niet in de juiste context werden geplaatst. Hoewel het bijzonder was om die grote betrokkenheid bij de school te zien, werd het probleem daarmee niet opgelost. Er waren structureel te weinig aanmeldingen en daardoor zeer ernstige financiële tekorten, die niet langer op andere Dunamare scholen verhaald konden worden.

Eindexamens van 2012

Aan het einde van het schooljaar, in mei 2012, vonden de examens plaats. Het aantal leerlingen dat op het Teyler College slaagde voor het vmbo-tl examen was groot. Ook de vwo-resultaten van oud-Teyler leerlingen die op het Schoter examen deden waren goed. Helaas was dat heel anders voor de oud-Teyler leerlingen die op het Schoter havo-examen deden. In plaats van een ruim 70% (het landelijk gemiddelde) slaagde slechts 50%.

Deze tegenvallende resultaten kwamen als donderslag bij heldere hemel. Op basis van het schoolexamen was er geen enkele reden om aan te nemen dat resultaten van het Centraal Examen tegen zouden vallen. Bovendien had de Schoter Scholengemeenschap van de Inspectie van Onderwijs dat voorjaar nog een positief rapport ontvangen over de kwaliteit van het onderwijs. Zowel voor de mavo-, havo- als de vwo-afdeling heeft het Schoter in 2011 een groene kaart gekregen. En de havo examenresultaten van het Teyler College waren het voorgaande jaar goed. Er was geen enkele indicatie dat het dit jaar met de oud-Teyler leerlingen die havo-examen gingen doen, niet goed zou gaan.

Vooraf voor de leerlingen die niet slaagden, was dit een enorm trieste wending in een toch al lastige periode. Om te begrijpen wat er precies mis is gegaan en om deze leerlingen zo goed mogelijk te begeleiden in hun volgende schooljaar, hebben wij de afdeling Kwaliteitszorg onderzoek laten doen naar de oorzaken van het debacle. Het onderzoeksrapport laat een uiterst ongelukkig samenspel van factoren zien. Hieruit kunnen een aantal conclusies worden getrokken:

Op het Teyler College zijn sommige leerlingen op een hoger niveau uitgekomen dan een aantal aankon. Er is misschien te veel kans gegeven op een havo-opleiding aan leerlingen die dat uiteindelijk toch niet konden. Daar staat tegenover dat een aantal tl-leerlingen dat die kans heeft gekregen, wél is geslaagd. Verder heeft het eerder vermelde personeelstekort gezorgd voor te veel personeelsverloop en lesuitval. De overstap van het Teyler College naar een apart gebouw aan de Planetenlaan bij de Schoter Scholengemeenschap in dat laatste jaar is niet gunstig geweest. Op het Schoter is de verbinding tussen de klassen in het bijgebouw van de ex-Teylerleerlingen en het

Schoter zelf zeker niet optimaal geweest. Enkele verzuimgevallen van docenten zijn onvoldoende vervangen. Dit heeft zijn weerslag gehad op de onderwijskwaliteit van sommige vakken. De betreffende groep havo leerlingen heeft gemiddeld minder taalvaardigheid en minder intellectuele bagage. Bovendien was de groep heterogeen (leerlingen uit de onderbouw Teyler, ex 4 tl-leerlingen Teyler, ex 4 tl-leerlingen van elders en instromers van andere scholen). Dit alles is waarschijnlijk niet bevorderlijk geweest voor de rust in de groep.

Inmiddels zijn alle gezakte havoleerlingen goed ondergebracht. Velen hebben gekozen voor een voorbereiding op het havo examen op de VAVO opleiding.

Lessen die we hebben geleerd

Terugkijkend op de afgelopen zes jaren is ons duidelijk geworden dat het risico dat een schoolbestuur neemt met het stichten van een nieuwe school nóg groter is dan wij vooraf hadden ingeschat. Er is vooraf gestudeerd, gerekend, advies ingewonnen, maar maatschappelijke ontwikkelingen zoals hierboven omschreven kunnen leiden tot snelle veranderingen op een school die nog in een kwetsbare opbouwfase verkeert. Als zich vervolgens ook niet genoeg nieuwe leerlingen aanmelden, ontstaan er te grote financiële tekorten en kan de onderwijskwaliteit, de kern van ons waardensysteem, niet langer worden gegarandeerd.

In onze optiek waren de fatale factoren in dit geval: maatschappelijke ontwikkelingen, de locatie, het lerarentekort, en het uitblijven van nieuwbouw.

Als in de toekomst de ambitieuze plannen voor opwaardering van Schalkwijk werkelijkheid zijn geworden, kan het beeld veranderen. Een eventuele nieuwe school zal dan echter alleen kans van slagen hebben als ook de gemeente, de wijk, de gezamenlijke schoolbesturen en de PO schoolbesturen actief participeren en het financiële risico door meer belanghebbenden wordt gedeeld.

Wij betreuren het zeer dat wij genoodzaakt waren het Teyler College af te bouwen. Daarbij denken wij aan alle betrokkenen, maar vooral aan de leerlingen. De schoolleiding heeft er met het personeel alles aan gedaan om het Teyler tot een succes te maken. Er is heel veel goed gegaan, maar er is, in de moeilijke omstandigheden waarin gewerkt moest worden, natuurlijk ook het één en ander misgegaan. En voor zover de oorzaken binnen het Teyler College lagen, leert het ons dat een nieuwe school altijd gekoppeld moet zijn aan een bestaande school, om de kwaliteit en de bemensing beter te kunnen waarborgen.

Naschrift

Met dit document hebben wij een zo compleet mogelijk beeld willen schetsen van de start en de sluiting van het Teyler College. Zoals al vaker gezegd, staan wij open voor vragen die mogelijk nog bij u zijn gerezen. Tegelijkertijd hopen we dat wij met het delen van deze informatie ook de weg vrijmaken voor de laatste lichting (oud-)Teylerleerlingen om zich dit schooljaar in alle rust voor te bereiden op hun eindexamen, onder begeleiding van een toegewijd docententeam. Wij wensen ze alle goeds, voor het examen en voor alles wat daarna komt.

Albert Strijker, Sophie de Boer

College van Bestuur
Dunamare Onderwijsgroep

